

ה"ת 9029/01/24 - סגר אלסייד נגד מדינת ישראל, תביעות תעבורה נגב

בית משפט השלום לתעבורה בבאר שבע

ה"ת 9029-01-24 אלסייד נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני:

לפני מבקש	כבוד השופטת איילת גרבי
נגד משיבה	סגר אלסייד
	ע"י ב"כ עוה"ד מוחמד אבו צבייח
	מדינת ישראל
	תביעות תעבורה נגב

החלטה

זו החלטה בבקשת המבקש להורות למשיבה להחזיר למבקש את הרכב מסוג סקודה מ.ר 3749580.

טענות הצדדים

1. לטענת המבקש, הוא בעליה של חברת עבודות עפר המעסיקה שבעה עובדים וכן בעליו של הרכב האמור ושל שני כלי רכב נוספים המשמשים אותו ואת עובדיו לצורך קידום עבודתם בחברת עבודות העפר.
2. המבקש רכש את הרכב מחברת מימון ישיר באמצעות מימון מבנק טפחות, כאשר נותרה יתרת חוב של 98,727 ₪. הנהג ברכב הוא בנו של המבקש ואחד מהעובדים בחברה. הרכב נתפס כאשר הנהג בו נהג במהירות גבוהה מהמהירות המותרת בסמוך לקרית גת. לטענת המבקש הרכב הוא קניינו הפרטי והאישי ונהיגתו של הנהג ברכב נעשתה ברשותו, יחד עם זאת מעולם לא הרשה לו לבצע עבירת תעבורה, והעבירה ככל שבוצעה בוצעה על דעתו של הנהג בלבד.
3. לטענת המבקש הרכב משמש אותו לפרנסתו ויש בתפיסת הרכב משום הענשת המבקש מבלי שהוכחה כל אשמה נגדו ועל כן יש להורות על החזרת הרכב לידיו בהתאם לסעיף 34 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש נוסח חדש - תשכ"ט 1969).
- עוד טען המבקש כי גם פוליסת ביטוח הרכב היא על שמו.
4. בעת הדיון בבקשה, חזר המבקש על טענותיו וציין כי המבקש הוא זה שרכש את הרכב והוא זה שרכש את פוליסת הביטוח ורישיון הרכב. מפתחות הרכב נמצאים בביתו של המבקש ולא בבית הנהג, על אף שלנהג יש גישה למפתחות הרכב שכן הוא מתגורר בסמוך למבקש.

לחילופין, ביקש ב"כ המבקש כי הרכב ישוחרר בכפוף להפקדה כספית שיוכל לעמוד בה על סך של 5,000 ₪.

עוד ציין המבקש כי שווי הרכב עומד על 105,000 ₪ והדגיש כי המבקש הוא בעליו של הרכב ולא הנהג.

5. המשיבה התנגדה לבקשה וציינה את חומרת העבירה המיוחסת לנהג ברכב עת שנהג במהירות של 240 קמ"ש בכביש בו מותרת נהיגה של 110 קמ"ש, לא ציית להוראות שוטר וסטה מנתיב הנסיעה תוך סיכון התנועה.

המשיבה הפנתה לחקירתו של המבקש, במהלכה ציין כי הרכב צמוד אליו והדגישה כי המבקש ציין עוד כי הרכב נמצא בחזקתו וכי ניתן לו שלושה דוחות שונים נוספים בגין נהיגתו ברכב.

המשיבה הסכימה לשחרור הרכב בכפוף להפקדה בסך 30% מערך הרכב וציינה כי אף הוגשה בקשה לחילוט הרכב, בהליך נפרד.

6. ביום 7.2.24 בהמשך להחלטת בית המשפט, המציאה המשיבה את תיק החילוט הרלוונטי לעיונו של בית המשפט ובו הנוהל המשטרתי לעניין החילוט וכן הצווים שניתנו במעמד צד אחד ביחס לרכב נשוא הבקשה, הכל כפי שיפורט בהמשך.

דין והכרעה

7. המבקש בטיעונו ביקש לקבוע כי למשיבה לא היתה סמכות להורות על תפיסתו של הרכב, שכן מדובר בסנקציה ובאקט ענישתי כנגד המבקש כבעליו של הרכב, בעוד שמי שביצע את העבירה הוא אדם אחר - בנו.

לחילופין, ביקש להורות על שחרורו של הרכב בכפוף להפקדה כספית בסך של 5,000 ₪ בלבד, נוכח הטענה כי מדובר ברכב משועבד לחברת מימון והמבקש חייב בגינו את השלמת התמורה בסך של 98,000 ₪.

יצוין כי אין מחלוקת מהותית בין הצדדים באשר לשווי של הרכב אשר לטענת המבקש עומד על סך של 105,000 ₪ ולטענת המשיבה זה עומד על סך של 107,000 ₪.

8. המשיבה הגישה לעיון בית המשפט צו שניתן במעמד צד אחד על ידי בית משפט השלום מיום 7.12.23 - בתיק שמספרו 13325-12-23, שעניינו צו מניעה לכלי הרכב הרלוונטי ולפיו ניתן צו למשרד הרישוי ביחס לרכב האמור לטובת משטרת ישראל, למנוע הברחת הרכוש ולצורך חילוטו בעתיד וכן לאסור על כל דיספוזיציה בזכויות ברכב. צו זה ניתן כצו חסוי, ובמעמד צד אחד, כאשר נימוקי הבקשה פורטו על ידי בית המשפט - חשד לנהיגה במהירות מופרזת והגשת בקשה לחילוט הרכב.

9. יודגש כבר כעת על אף שלא הועלתה טענה בעניין זה, כי בהתאם לאמור בבש"פ 7992/22 **עדנאן נורי**, הדגיש בית המשפט העליון כי סמכות התפיסה מכח סעיף 32(א) לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) (נוסח חדש), התשכ"ט - 1969, נתונה לשוטר, ואינה מותנית במתן צו שיפוטי. (שם, בסעיף 22).

10. בהתאם לסעיף 32 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) (נוסח חדש), התשכ"ט - 1969, שכותרתו "סמכות לתפוס חפצים" (להלן: "הפקודה"):

"רשאי שוטר לתפוס חפץ, אם יש לו יסוד להניח שבאותו חפץ נעברה, או עומדים לעבור, עבירה, או שהוא עשוי לשמש ראיה בהליך משפטי בשל עבירה, או שניתן כשכר בעד ביצוע עבירה או כאמצעי לביצוע."

סעיף 33 לפקודה קובע כי משנתפס חפץ כאמור בסעיף 32 לפקודה, רשאית המשטרה בכפוף לאמור בסעיף 34 לפקודה, לשמרו עד אשר יוגש לבית המשפט. בהתאם לסעיף 34 לפקודה כאמור על פי בקשת שוטר שהוסמך על כך על ידי קצין משטרה או על פי בקשת אדם התובע זכות בחפץ, רשאי בית המשפט לצוות כי החפץ ימסר לתובע הזכות או שינהגו בו אחרת, כפי שיורה בית המשפט.

אם כן, סמכות המשטרה לשמור על אותו חפץ היא בכפוף לאמור בסעיף 34 לפקודה, קרי עד אשר תוגש בקשה מתאימה לבית המשפט אשר יורה כיצד ינהגו באותו חפץ.

בהמשך, בסעיף 37 לפקודה נקבע כי משהוגש משפט ולא הוגש החפץ כראיה לבית המשפט, רשאי בית המשפט לצוות כאמור בסעיף 34 לפקודה, ואם לא ניתן צו לפי סעיף 34 לפקודה או שלא היה המשפט נגד אדם על עבירה כאמור, תחזיר המשטרה לאדם שמידיו נלקח.

11. בעניינו הוגש נגד הנהג ברכב כתב אישום וכן הודע לו במסגרת הגשת כתב האישום כי בהתאם לסעיף 39 לפקודה, תבקש המשטרה לחלט את הרכוש המפורט בכתב האישום ואשר שימש את הנהג הנאשם לביצוע העבירות המיוחסות לו, תוך ציון פרטי הרכב הרלוונטי.

ויצוין כי בהתאם לסעיף 39 לפקודה, על אף האמור בכל דין, רשאי בית המשפט, בנוסף על כל עונש שיטיל, לצוות על חילוט החפץ בהתאם לסעיף 32 לפקודה או שהגיע לידי המשטרה כאמור בסעיף 33 לפקודה, אם האדם שהורשע במעשה העבירה שנעשה בחפץ או לגביו הוא בעל החפץ.

12. המבקש בטיעונו לא הלן על קיומן של ראיות לכאורה באשר לעבירות המיוחסות לנהג ברכב.

למעלה מן הצורך יצוין כי אף אילו היתה נטענת טענה בדבר חולשתן של ראיות התביעה, הרי שכפי שנקבע בבש"פ 2224/15 **צביקה מידברג נ. מ"י**, משנקבע כי קיימות ראיות לכאורה, הרי שהתכלית של הבטחת האפשרות לחילוטו העתידי של הרכב בעינה עומדת ובטענות בדבר "**חולשה**" כזו או אחרת בראיות התביעה, אין כדי להשליך על הצורך בהבטחת תכלית זו (סעיף 9 להחלטה).

13. יוזכר, מדובר בעבירה של נהיגה במהירות של 240 קמ"ש במקום בו המהירות המירבית המותרת היא 110 קמ"ש. עמוד 3

בנוסף לאמור הנאשם לא ציית לשוטר במדים, נהג בקלות ראש, בנהיגה פראית תוך כמעט איבוד שליטה על רכבו ונהיגה על פסי האטה במקום וביצוע עקיפת הניידת שבה השוטר אשר הורה לו לעצור.

הנאשם סטה מנתיב הנסיעה, בוצע אחריו מרדף כאשר נגרם סיכון לשוטרים וליתר משתמשי הדרך, ועל אף שהשוטרים כרזו לנאשם עם אורות כחולים, סטה בין נתיבי הנסיעה בין כלי הרכב בכביש כאשר הוא עוקף אותם מימנם ומשמאלם.

אם כן, אין מחלוקת בדבר סמכותה של המשיבה בהתאם לסעיף 32 לפקודה לתפוס את הרכב בו בוצעה העבירה, שכן לשוטר היה יסוד סביר להניח כי ברכב נעברו העבירות המיוחסות לנאשם.

14. בבש"פ 342/06 חב' לרנו עבודות עפר בע"מ נ. מ"י, פרט בית המשפט העליון את הכללים ואת תכלית החקיקה, בכל הנוגע לתפיסת חפצים כאמור:

"הסמכויות שמעניק החוק לגורמי אכיפת החוק לפעול כנגד אדם בטרם הכרעה משפטית בדבר אחריותו הפלילית טעונות קושי מובנה: מחאד - ההנחה העומדת ביסוד מעצרו של אדם לצורך חקירה או עד תום ההליכים היא, כי קיים יסוד סביר להניח כי עבר עבירה פלילית. עוצמת ההנחה הזו משתנה עם התפתחות ההליך הפלילי. ...בהנתן הנחה זו במידת עוצמה משתנה, כאמור, עולה שאלת האיזון הראוי בין מידת הפגיעה ההכרחית בנחקר או בנאשם לצורך השגת תכליות הנעוצות באינטרס הציבורי, לבין זכותו של אדם לממש את זכויות היסוד הנתונות לו בטרם הוכרע דבר אחריותו הפלילית. בגדרן של זכויות יסוד אלה עומדת, בראש ובראשונה, הזכות לחירות האישית, בצידה ניצבת גם הזכות לקניין שמצאה אף היא את מקומה בחוק יסוד כבוד האדם וחירותו. ... בצד זכותו של אדם לחופש אישי עומדת גם זכות לקניין, המקבלת ביטוי מיוחד במהלך הליך פלילי ביחס לחפצים של חשוד או נאשם (או צד שלישי) הנתפסים ומוחזקים בידי המשטרה בהקשר לחשד לביצוע עבירות."

בהמשך מדגיש בית המשפט כי ביסוד חובת האיזון להגביל את מידת הפגיעה באדם הן בגופו והן ברכושו, עד למינימום ההכרחי הנדרש להשגת האינטרס הציבורי, כך לעניין מעצר אדם וכך לעניין תפיסת חפצים בטרם נשפט והורשע.

בהמשך ותוך הפנייה לרע"פ 1792/99 אלי גאלי נ. מ"י, מדגיש בית המשפט:

"לא ייעלם מעינינו, כי המשך החזקת החפץ שנתפס בידי המשטרה יש בו כדי לפגוע בזכות הקניין של הבעלים מעבר לפגיעה שהיתה בעצם התפיסה ומכאן עשויה שתילמד חובה המוטלת על המשטרה ועל בית המשפט בתשובתו לביקורת על מעשי המשטרה, לבדוק ולמצוא לא אך אם תפיסת הנכס נעשתה לתכלית ראויה אלא גם אם המשך החזקת הנכס בידי המשטרה אינו פוגע בבעלים במידה העולה על הנדרש."

בהמשך מציג בית המשפט את השאלה, באלו נסיבות החזקתו של תפוס בידי המשטרה לתכלית החילוט ראויה, ובאלו תנאים ראוי לשחררו, כדי להבטיח שלא תסוכל יכולתו של בית המשפט, בבוא העת, להורות על חילוט, ומסכם בדברים אלה:

"עקרונות הדין בדבר תפיסת חפצים בידי המשטרה מחייבים החלת אמות מידה חוקתיות ביישומם. פרוש הדבר, כי חייב להימצא מקור סמכות לעצם תפיסת חפץ בידי המשטרה. מקור כזה עשוי להישען על טעם מניעת, על צפי בדבר חילוטו בתום המשפט... קיומו של מקור סמכות לתפיסת החפץ מלכתחילה אינו מצדיק בהכרח את המשך החזקתו לאורך זמן, ויש לבחון האם מתקיימת עילה להמשך תפיסתו בחלוף זמן, ואם כן, האם קיימת "חלופת תפיסה" נאותה, העשויה להגשים בעת ובעונה אחת להגשים את תכלית התפיסה בלא פגיעה בלתי מידתית בבעל הקניין."

בית המשפט חוזר ומדגיש תוך הפנייה לבש"פ 7715/97 **שושנה חגי' נ. מ"י**, כי תפיסה בפועל של הרכוש היא האמצעי הדרסטי ביותר להשגת התכלית של האפשרות לחלט בעתיד ולפיכך יש לנקוט בו רק כאמצעי אחרון ובהעדר אמצעים חלופיים להבטחת אותה תכלית.

15. בבש"פ 6529/10 **דודו מגידש נ. מ"י**, חזר בית המשפט העליון על הכלל ולפיו ההכרעה בשאלת קביעת תנאים לשחרור רכב לצורך הבטחת חילוטו היא פועל יוצא של איזון בין שיקולים שונים, מן הצד האחד זכותם של העוררים שטרם הורשעו בדין (כמו גם הצדדים האחרים לבקשה שנגדם לא הוגשו אישומים - כפי שמצב הדברים הוא בענייננו) לקניינם, השאיפה לקבוע ערבות סבירה שלא תסכל את השבת כלי הרכב לחזקת העוררים והרצון לבחור באמצעי שפגיעתו בעוררים פחותה. מן הצד השני, השאיפה ליתן סעד אפקטיבי שיבטיח את מימוש החילוט אם יורשעו העוררים שישמר את ערך הנכסים התפוסים וימנע את הברחתם.

16. בבש"פ 8009/07 **מ.ג.ש מיכאל עבודות בטון ופיתוח בע"מ נ. מ"י**, קבע בית המשפט העליון כי:

"כאשר תכלית התפיסה היא חילוט, יש טעם בהצבת תנאי של ערובה כספית התואם את ערכו של החפץ..."

בבש"פ 5550/08 **חי שמעון נ. מ"י**, חזר והדגיש בית המשפט העליון כי:

"מלאכת החיפוש אחר האמצעי החלופי האמור הינה, אפוא, פרי איזון, המעמיד על כפות המאזניים את האינטרס הציבורי אל מול האינטרס הפרטי של בעל הרכוש, באופן אשר יבטיח כי הפגיעה בזכותו של בעל הרכוש התפוס לא תהא בלתי מידתית."

באשר לעילת התפיסה אשר תכליתה חילוט עתידי, מציין בית המשפט בבש"פ 7992/22 **עדנאן נורי נ. מ"י**, כי תכלית זו חלה כלפי חפץ שדבק בו "כתם" בשל היותו קשור בעבירה עצמה, על פי הזיקות המוכרות ובין היתר אם בחפץ

17. טענתו העיקרית של המבקש התייחסה לכך כי הרכב הוא בבעלותו שלו, בעוד שהעבירה נשוא כתב האישום בוצעה על ידי אדם אחר - בנו של המבקש, שאינו הבעלים הרשום של הרכב.

לעניין זה הציגו הצדדים טענותיהם לעניין "בעלות" בפועל ברכב, כאשר המשיבה הפנתה לחקירתו של הנהג ממנה עלה כי הרכב מצוי בחזקתו הצמודה וכי לנהג ניתנו מספר דוחות בגין ביצוע עבירות תעבורה ברכב זה. המבקש לעומת זאת ציין כי הרכב הוא בבעלותו, נרכש על ידו והוא זה שרכש עבורו את פוליסת הביטוח ומבחן הרישוי לרכב וזאת על אף שלנאשם גישה למפתחות הרכב אשר מתגורר בסמיכות למבקש.

18. שאלה זו של קביעת ובחינת הבעלות ברכב נשוא הבקשה, נקבע בפסיקה לא אחת, כי זו תתברר במסגרת התיק העיקרי ולא בשלב זה, וממילא תבחן שאלת הבעלות המהותית ולא הפורמלית בלבד.

כך נקבע בין היתר בבש"פ 3616/11 חגי זגורי ושני זגורי נ. מ"י, שם קיבל בית המשפט העליון את קביעת בית המשפט המחוזי ולפיה:

"בית המשפט המחוזי קבע כי לפי הפסיקה בנוגע להליך החילוט הפלילי שאלת הבעלות נבחנת באופן מהותי כאשר הרישום הפורמאלי משמש רק כאינדיקציה ראשונית וכי בשלב זה לא קובע בית המשפט מסמרות בשאלת הבעלות לצורך החילוט אשר תוכרע בתיק העיקרי."

גם בבש"פ 3750/09 פואז אלהואשלה ואח' נ. מ"י ואח', נקבע בעניין זה כי:

"ההכרעה בשאלה זו ובשאלת זיקתם של המשיבים 2 - 3 למכונות שבנדון, תעשה, ככל שהדבר יידרש, במסגרת הדיון בתיק העיקרי. ענייננו עתה בשלב הביניים, ובסעדים שונים שנועדו להבטיח את מימוש החילוט אם בית המשפט אמנם יורה על כך בסופו של יום."

בעניין זה קבע בית המשפט העליון כי ראיות גולמיות שהובאו בשלב המקדמי על ידי התביעה מקיימים בשלב זה הוכחה ברמה הנדרשת והמלמדת כי השימוש שעשו הנאשמים שם ברכב, לא היה בגדר העברה "רגילה" של רכב משפחתי מבן משפחה אחד למשנהו. שם דובר בדוח תנועה שנרשם לחובתו של אחד הנאשמים בעת שנהג ברכב התפוס ודוח בדוקאי בו נראה אותו נאשם נוהג ברכב. עוד עמדה שם המדינה על כך, שהרכב נתפס בקרבת ביתו של אותו נאשם, כאשר הבעלים הרשום של הרכב הוא בנו של הנאשם, אשר לו יוחס ביצוע העבירה.

עוד קבע בית המשפט בעניין זה כי:

"אף כי מציאות החיים מלמדת כי בני משפחה נוהגים פעמים רבות להתיר לבני משפחה אחרים לנהוג ברכבם, לא כל שכן כשמדובר באב ובן, נראה כי מכלול הראיות שבענייננו יוצר "מסה קריטית" המלמדת על פניה כי השימוש שעשו המשיבים 2 עד 3 לא היה בגדר העברה "רגילה" של רכב משפחתי מבן משפחה אחד למשנהו." (שם, בסעיף 9 להחלטה).

עוד בעניין זה רלוונטיים הדברים שנקבעו בע"פ 4341/99 וידאל נ. מ"י:

"תכליתו של הסעד הזמני, למנוע הברחת הרכוש שעלול להיות מחולט ואין בחזקה האמורה ובצו הזמני כדי לפגוע בזכויותיו של מי שטוען לזכות ברכוש מושא צו העיקול הזמני שניתן להבטחת חילוט הרכוש. לטוען לזכות ברכוש, עומדת הזכות לחזור ולהשמיע טענותיו בשלב החילוט ובית המשפט לא יורה על חילוט הרכוש אלא לאחר שיאפשר לטוען לזכות בו להשמיע את טענותיו. (ההדגשה אינה במקור - א.ג.)."

על כן, שאלת הבעלות המהותית ברכב תתברר במסגרת התיק העיקרי, ובשלב זה די בראיות שהציגה המשיבה כדי לדון בבקשה לגופה.

19. באשר לטענתו הנוספת של המבקש כי הרכב משועבד ועדיין נותר סכום לתשלום בגינו, הרי שלא הומצאה אסמכתא לעניין זה, וממילא בבש"פ 2346/21 **ראמי עמר נ. חברת מימון ישיר מקבוצת ישיר 2006 בע"מ**, קבע בית המשפט כי את גובה ההפקדה הדרושה לצורך שחרור רכב תפוס יש לגזור משוויו המלא של רכב, ואין הבדל לעניין זה בין רכב שתמורתו המלאה כבר שולמה ובין רכב המשמש כבטוחה כנגד הלוואה ששימשה לרכישתו. יחד עם זאת, אין בכך כדי לומר שאין מקום להתחשב בהיותם של הרכבים משועבדים ובכך שלא כל תמורתם שולמה. (שם, בסעיף 13).

20. על כן, ונוכח כל האמור לעיל משקבעתי כי משטרת ישראל פעלה כדין בעצם תפיסת הרכב נשוא הבקשה, הרי שיש מקום כפי שטענה והציעה המשיבה ואף בהתאם לעתירתו החלופית של המבקש, להורות על שחרורו של הרכב בכפוף לתנאים מצטברים.

21. במסגרת המסמכים שהוצגו על ידי המשיבה הוגש לעיוני הנוהל הרלוונטי לחילוט כלי רכב בעבירות תעבורה - נוהל: **"חילוט כלי רכב בעבירות תעבורה"** שמספרו 300.10.04.

ב"כ המבקש לא הפנה לנוהל האמור ולא ציין דבר לעניין האופן בו פעלה המשיבה ביישומו של נוהל זה.

בנסיבות אלה מצוין הנוהל בעמ' 7 בסעיף 5'כ' את התנאים המצטברים לשחרור רכב תפוס.

התנאי הרלוונטי לעניינו הוא תנאי מספר 1, שעניינו "הפקדת מזומן בגובה 30% משווי הרכב לטובת כיסוי ירידת ערך".

22. כפי שציינתי בהחלטתי בה"ת 7757-07-23 **אנס אבו שרפה נ. מ"י**, אין מדובר בהפקדה במזומן של 30% משווי הרכב, (כנהוג בהסדרים שנקבעו בפסיקה ביחס לעבירות לחוק העונשין), אלא הפקדת מזומן בגובה 30% משווי הרכב, לצורך ולטובת כיסוי ירידת ערך בהתאם לתחשיב רלוונטי בעניין זה.

הצדדים לא המציאו לעיוני תחשיב לעניין זה ועל כן ובטרם קביעת הסכום האמור, ימציאו הצדדים בתוך 7 ימים תחשיב לעניין זה. יודגש כי לצורך שחרור הרכב, על המבקש עם מתן ההחלטה הסופית למלא אחר יתר התנאים האמורים בסעיף 5(2)כ לנהל - תנאים (2) עד (6).

לפיכך ובנסיבות אלה, יפעלו הצדדים כאמור בתוך 7 ימים ועם הגשת התחשיבים כאמור תינתן החלטתי הסופית באשר לסכום ההפקדה ויתר התנאים הרלוונטיים לצורך שחרורו של הרכב.

ההחלטה תשלח לצדדים.

ניתנה היום, ה' אדר א' תשפ"ד, 14 פברואר 2024, בהעדר הצדדים.